

Sygn. akt: I C 728/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2021 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. D.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę i ustalenie

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 62.546 zł 19 gr (sześćdziesiąt dwa tysiące pięćset czterdzieści sześć złotych dziewiętnaście groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 października 2020 r. do dnia zapłaty,

II. ustala, że umowa kredytu hipotecznego denominowanego nr (...) z dnia 25 sierpnia 2005 r. zawarta przez powódkę z pozwanym jest nieważna w całości,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 6.417 (sześć tysięcy czterysta siedemnaście) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, w tym kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 728/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 września 2020 r. (złożonego w dniu 30.09.2020 r.) powódka E. D. wniosła o:

- zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. (zwanym dalej Bankiem) kwoty 62.546,19 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty,
- ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego denominowanego nr (...) z dnia 25.08.2005 r. zawarta przez powódkę E. D. z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., jest nieważna w całości,
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych (o ile nie zostanie złożony spis kosztów).

W uzasadnieniu powódka wskazała, że łączy ją z pozwanym Bankiem umowa kredytu hipotecznego denominowanego nr (...) zawarta w dniu 25 sierpnia 2005 r. celem sfinansowania budowy lokalu mieszkalnego, jego wykończenie oraz refundację zaliczki zapłaconej deweloperowi. Umowę zawarła działając jako konsument. W ocenie powódki, umowa jest sprzeczna z przepisem art. 69 ust. 1 i ust. 2 ustawy prawo bankowe, a tym samym jest nieważna w całości na podstawie przepisu art. 58§ 1 k.c. Zawarta pomiędzy stronami umowa kredytu nie jest umową kredytu walutowego oraz nie została w niej określona kwota oraz waluta kredytu. Między stronami nie doszło do konsensu

co do najważniejszych elementów umowy kredytu wymaganych do jej zawarcia co czyni umowę nieważną w całości. Umowa kredytu jest sprzeczna z przepisami ustawy prawo dewizowe, art. 358 § 1 k.c., art. 353¹ k.c. oraz zasadami współzycia społecznego. Pozwana nie udzieliła powódce pełnej, rzetelnej informacji na temat mechanizmu działania umowy oraz charakteru prawnego i ekonomicznych konsekwencji oferowanego kredytu, co doprowadziło do sytuacji iż powódka nie była świadoma spekulacyjnego ryzykowanego charakteru umowy. W przedmiotowej umowie została naruszona ekwiwalentność świadczeń wzajemnych stron ponieważ świadczenie powódki rażąco przewyższa świadczenie pozwanej. Pozwana naruszyła bezwzględny wymóg formowania umowy w sposób przejrzysty, zrozumiały, rzetelny, wyczerpujący, niewprowadzający w błąd lub błędne przekonanie oraz uczciwy- naruszając tym samym w sposób oczywisty zasady współzycia społecznego. Powódka wskazała, że treść postanowienia § 1 ust. 4 oraz postanowienia § 11 ust. 2 umowy kredytu pozwala na kształtowanie przez pozwaną wysokości kursu waluty (...) służącego do obliczania rat spłaty kredytu i bieżącego salda zadłużenia w sposób dowolny. Takie ukształtowanie przez pozwaną przedmiotowego stosunku prawnego sprzeciwia się naturze tego stosunku i świadczy o naruszeniu przez pozwanego Banka zasad współzycia społecznego i prowadzi do nieważności całej umowy kredytu. Z ostrożności procesowej powódka podniosła, że ww. postanowienia mają charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z powódką, nie określają głównych świadczeń stron oraz prawa i obowiązki powódki zostały w nich ukształtowane w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Jako podstawę roszczenia pieniężnego wskazano art. art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c., roszczenia odsetkowego art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. Podstawą prawną dla dochodzonego roszczenia o ustalenie jest art. 189 k.p.c. (pozew k. 4-48).

Pozwany Bank (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej, według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował roszczenie zarówno co do zasady jak i wysokości.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że strony zawarły umowę kredytu nr (...), natomiast zaprzeczył aby powódka nie wiedziała, że podczas wykonywania umowy będą dwa kursy (...) warunki te zostały określone w umowie oraz regulaminie. Zaprzeczył, aby kredyt denominowany był niezgodny z prawem, w szczególności aby był niezgodny z przepisami prawa bankowego oraz aby zasada denominacji kredytu do (...) była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami, naruszała interesy konsumenta i została wprowadzona do umowy z naruszeniem przepisów prawa. Ponadto, zaprzeczył aby umowa była sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco naruszała interesy konsumenta, a bank wykorzystał swoją silniejszą pozycję. Umowa nie naruszała zasady walutowości wyrażonej w art. 358 § 1 k.c. Pozwany nie narzucał jednostronnie kursu (...) w trakcie realizacji umowy kredytu ustalając go w sposób dowolny, nieprecyzyjny i niekorzystny dla powódki. Pozwany nie uzyskiwał dodatkowych korzyści finansowych z uwagi na treść zapisów umowy. W stosunku do powódki bank wypełnił obowiązki informacyjne. Pozwany wskazał, że kwestionowane przez powódkę postanowienia umowy nie są sprzeczne z dobrymi obyczajami, ani rażąco nie naruszają interesów kredytobiorcy (odpowiedź na pozew k. 328-363).

Sąd ustalił, co następuje:

E. S. (obecnie D.) w dniu 01.08.2005 r. (data wpływu 04.08.2005 r.) wystąpiła do pozwanego Banku z wnioskiem o udzielenie kredytu w kwocie 140.000 zł na potrzeby związane z budową lokalu mieszkalnego w domu wielorodzinnym. Jako wnioskowaną walutę kredytu wskazała (...). Zdolność kredytowa powódki została zweryfikowana pozytywnie.

(dowód: wniosek o kredyt k. 380-381, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 62, ocena zdolności kredytowej – k. 382, zeznania powódki – k. 425v-426)

W dniu 25 sierpnia 2005 r. E. S. (obecnie D.), jako konsument zawarła z pozwanym Bankiem umowę nr (...) o kredyt hipoteczny denominowany.

Bank udzielił powódce kredytu w kwocie 55.995,52 CHF (§ 1 ust. 1). Zgodnie z § 1 ust. 3 umowy powyższa kwota wyrażona w (...) stanowiła kwotę w oparciu o którą obliczona miała zostać kwota kredytu wyrażona w złotych przy uruchomieniu kredytu oraz przy spłacie rat kapitału i odsetek. W przypadku wzrostu kursu (...) w okresie między dniem zawarcia umowy, a dniem uruchomienia kredytu, Bank był uprawniony do obniżenia kwoty kredytu wyrażonej w (...) w takim stopniu, aby nie przekraczał 80% wartości przedmiotu kredytowania, a zmiana w tym zakresie nie wymaga zawarcia aneksu (§ 1 ust. 5). Celem kredytu było sfinansowanie budowy przez (...) Developer Sp. z o.o. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku wielorodzinnym oznaczonym numerem budowlany nr 3 przy ul. (...) w O. i jego wykończenie oraz refundacja zaliczki zapłaconej przez kredytobiorcę w kwocie 10.000 zł na rzecz A. ” Developer Sp. z o.o. (§ 2). Kredyt udzielony został na okres od dnia 25.08.2005 r. do 15.08.2035 r. (§ 3 ust. 1).

Umowa przewidywała prowizję za udzielenie kredytu w wysokości 1,25% kwoty kredytu tj. 699,94 CHF oraz prowizję za przeprowadzenie inspekcji nieruchomości w wysokości 100,00 zł (§ 4).

Ponadto w umowie ustalono, że kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która miała być ustalana jako suma stopy bazowej i marży Banku. Marża banku wynosiła 1,0 p.p. Oprocentowanie kredytu w dniu zawarcia umowy wynosiło 1,815 % w stosunku rocznym. Stopa procentowa ulegała zmianie w okresach 6 –miesięcznych liczonych od dnia podpisania umowy przy czym dla ustalenia stopy procentowej na pierwszy 6-miesięczny okres jako stopę bazową przyjmuje się odpowiednio stawkę LIBOR 6 M notowaną na dwa dni robocze przed podpisaniem umowy, zaś na następny 6 –miesięczny okres stawkę LIBOR 6 M notowaną na dwa dni robocze przed zakończeniem poprzedniego okresu (§ 12 ust. 1- 3). W regulaminie do kredytu stawka LIBOR została zdefiniowana jako stopa referencyjna dla krótkoterminowych pożyczek międzybankowych dla (...), (...) oraz innych walut, ustalana i publikowana przez B. B.' A. (...) codziennie o godz. 11 czasu londyńskiego, z tym że stawka LIBOR dla USD lub (...) kalkulowana jest w oparciu o bazę (...)/360, zaś rozliczenie ma miejsce po dwóch dniach roboczych do daty zawarcia transakcji (§ 2 pkt 33 regulaminu).

Strony ustaliły, że spełnieniu warunków określonych w § 6 umowy, wypłata kredytu nastąpi w transzach (§ 5 ust. 1 i ust. 3, § 6 ust. 1 i ust. 2). Kredyt miał być wypłacony w walucie polskiej z zastosowaniem kursu kupna dla dewiz obowiązującego w pozwanym Banku w dniu uruchomienia kredytu (§ 1 ust. 4). Zgodnie z § 5 ust. 4 umowy bank uruchamia transze łącznie w równowartości kwoty 140.000,00 zł lecz nie więcej niż 55.995,52 CHF. Zgodnie z § 33 regulaminu realizacja kredytu denominowanego następuje w złotych w wysokości odpowiadającej równowartości kredytu wyrażonej w walucie wymiennej przeliczone, wg Tabeli kursów, po kursie kupna dewiz w przypadku bezgotówkowej realizacji kredytu lub pieniędzy w przypadku gotówkowej realizacji umowy.

Harmonogram spłat udzielonego kredytu, Bank miał przekazać kredytobiorcy po zakończeniu okresu karencji i stanowił on integralną część umowy. Spłata zadłużenia następować miała na rachunek (...) w złotych, według kursu sprzedaży ogłaszanego przez Bank na dzień spłaty określony w umowie (§ 11 ust. 1 i ust. 2). Kredytobiorca upoważnił Bank do pobierania środków pieniężnych na spłatę na spłatę rat kredytu wraz z odsetkami, prowizjami, opłatami oraz innymi kosztami i należnościami Banku z jej rachunku bankowego o numerze (...) oraz zobowiązała się do zapewnienia na ww. rachunku środków w wysokości wystarczającej na pokrycie zobowiązań wobec Banku wynikających z umowy (§ 11 ust. 6 oraz § 18 ust. 1 pkt 8). Zgodnie z § 34 ust. 1 regulaminu spłata następowała w złotych, w ratach określonych w walucie bazowej kredytu w umowie kredytu, po ustalonym według Tabeli kursów kursie sprzedaży dewiz przy płatnościach w formie bezgotówkowej i sprzedaży pieniędzy przy płatnościach w formie gotówkowej. Wpłacone przed terminem środki przeliczane są na walutę wskazaną w umowie kredytu w dniu spłaty określonym w umowie (§ 34 ust. 4 regulaminu).

Przewalutowanie zostało zdefiniowane w regulaminie do kredytu jako zmiana ustalonej w umowie kredytu denominowanego klauzuli waloryzacyjnej, w zakresie przyjętej jako miernik wysokości świadczenia waluty wymiennej, poprzez przeliczenie wartości dotychczasowej waluty wymiennej na walutę polską według ceny sprzedaży dewiz na złote ustalonej przez Bank w Tabeli kursów, a następnie przeliczenie waluty polskiej na walutę wymiennej według ceny kupna dewiz na złote ustalonej przez Bank w Tabeli kursów lub zmiana kredytu denominowanego na kredyt w walucie polskiej, poprzez przeliczenie wartości dotychczasowej waluty wymiennej na

walutę polską według ceny sprzedaży dewiz na złote ustalonej przez Bank w Tabeli kursów (§ 2 pkt 26 regulaminu). Natomiast Tabelą kursów jest tabela kursów walut Banku (...) S.A. obowiązująca o godz. 8.00 w dniu, w którym następuje operacja (§ 2 pkt 34 regulaminu).

Ponadto, umowa stwierdza, że Bank uprawniony jest do przewalutowania kredytu denominowanego na kredyt złotowy w przypadku postawienia kredytu w stan wymagalności, wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności Banku. Bank dokonuje przeliczenia wierzytelności Banku na złote po kursie sprzedaży dewiz danej waluty według Tabeli kursów Banku lub po kursie średnim NBP, na dzień dokonania ww. czynności (§ 14 ust. 3 lub ust. 4).

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu kredytobiorczyni podpisała weksel własny in blanco, dokonała przelewu wierzytelności kredytobiorcy w stosunku do Dewelopera nr (...) /2005 z dnia 25.08.2005 r. i cesji na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką oraz ustanowiła hipotekę kaucyjną do kwoty 232.600 zł na prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w O. wraz z przysługującym jej udziałem na prawie użytkowania wieczystego działek gruntu związanych z budynkiem przypadającym na ww. lokal (§ 15 ust. 1).

Rozwiązanie umowy za zgodą obu stron, jej uzupełnienie lub zmiana wymagały formy pisemnej, pod rygorem nieważności. Nie dotyczyło to zmiany oprocentowania, „Taryfy opłat i prowizji Banku (...) S.A. za czynności bankowe w obrocie krajowym i zagranicznym” i „Regulaminu udzielenia przez Bank (...) S.A. kredytów hipotecznych dla osób fizycznych” (§ 24).

Bank mógł wyrazić zgodę na przewalutowanie kredytu pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w § 35 ust. 1 regulaminu oraz po złożeniu pisemnego wniosku przez kredytobiorców (§ 35 regulaminu).

(dowód: umowa k. 63-69, regulamin – k. 70-90, taryfa opłat i prowizji – k. 91-123, odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 62, deklaracja wekslowa – k. 383, umowa przelewu wierzytelności na zabezpieczenie – k. 384, deklaracja ubezpieczeniowa – k. 385, harmonogram spłat – k. 386-406 oraz 415-416, wezwanie – k. 407, informacja o spłacie kredytu k. 408- 414)

W dniu 21.06.2006 r. strony podpisały aneks nr (...) do umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 25.08.2005 r. Strony dokonały zmiany umowy w zakresie przeznaczenia kredytu oraz treści zabezpieczenia hipoteką kaucyjną, ze względu na zakup przez powódkę lokalu nr (...) zamiast nr 47.

(dowód: aneks nr (...) – k. 124)

Kredyt został wypłacony w dniach:

- 15.09.2005 r. kwotę w wysokości 25.230,00 zł, odpowiadającej równowartości 10.362,25 CHF, po kursie 2, (...),
- 07.10.2005 r. kwotę w wysokości 25.230,00 zł, odpowiadającej równowartości 10.3628,73 CHF, po kursie 2, (...),
- 10.11.2005 r. kwotę w wysokości 25.230,00 zł, odpowiadającej równowartości 10.026,23 CHF, po kursie 2, (...),
- 05.12.2005 r. kwotę w wysokości 25.255,00 zł, odpowiadającej równowartości 10.476,21 CHF, po kursie 2, (...),
- 05.12.2005 r. kwotę w wysokości 10.000,00 zł, odpowiadającej równowartości 4.148,17 CHF, po kursie 2, (...),
- 22.12.2005 r. kwotę w wysokości 25.280,71 zł, odpowiadającej równowartości 10.653,93 CHF, po kursie 2, (...).

(dowód: zaświadczenie k. 126)

Powódka spłacała zadłużenie z tytułu zawartej umowy w walucie PLN. W okresie od dnia 15.10.2010 r. do 17.12.2018 r. uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 62.546,19 zł tytułem spłat rat kapitałowo-odsetkowych.

(dowód: zaświadczenie k. 125-131, oświadczenie pełnomocnika pozwanego – k. 423)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki o ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego denominowanego nr (...) zawarta w dniu 25 sierpnia 2005 r. uznano za zasadne, albowiem w ocenie Sądu, mimo, że sama konstrukcja umowy nie jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego, to jednak zawiera ona postanowienia niedozwolone, których eliminacja skutkuje obiektywnym brakiem możliwości jej wykonania przez obie strony zgodnie z jej istotą. W związku z tym zasadnym było również roszczenie o zapłatę wywodzone z powyższej podstawy.

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty przedłożone do akt sprawy, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała oraz zeznania powódki nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Powódka wytaczając powództwo domagała się zapłaty wynikającej z bezwzględnej nieważności umowy kredytu nr (...) zawartej w dniu 25 sierpnia 2005 r. oraz ustalenia jej nieważności.

Powódka roszczenia oparte na nieważności umowy wywodziła z sprzeczności umowy z przepisami ustawy prawo bankowe, prawo dewizowe, kodeksem cywilnym. Wskazywane przez powódkę postanowienia dotyczyły mechanizmu denominacji kwoty kredytu wyrażonej w walucie szwajcarskiej, a wypłacanej i spłacanej w walucie polskiej i związanych z tym przeliczeń według kursów walut, które to kursy – według jej stanowiska - pozwany mógł kształtować dowolnie. W ocenie powódki skutkiem tego umowa jest bezwzględnie nieważna.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. można domagać się stwierdzenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, jeżeli strona ma w tym interes prawny, rozumiany jako obiektywną potrzebę usunięcia wątpliwości lub niepewności co do istnienia lub charakteru stosunku łączącego ją z inną stroną. Przyjmuje się również, że interesu w wytoczeniu powództwa o ustalenie nie ma, jeżeli swój cel strona może osiągnąć formułując dalej idące żądanie, które będzie czynić zadość jej potrzebom, np. w formie żądania zwrotu świadczeń spełnionych na podstawie nieistniejącego lub nieważnego stosunku prawnego.

W ocenie Sądu powódka miała interes prawny w wystąpieniu z żądaniem pozwu, a polega on na tym, że w istocie domagają się definitywnego usunięcia niepewności prawnej co do istnienia nawiązanego na podstawie umowy stosunku prawnego lub jego treści w przypadku wyeliminowania niektórych ich postanowień z uwagi na ich niedozwolony charakter. Zgodnie z art. 385¹ k.c. skutkiem eliminacji takich postanowień nie zawsze musi być upadek całej umowy, gdyż co do zasady powinna ona obowiązywać dalej w zmienionej treści. W przypadku umowy długoterminowej, jakim jest objęta pozwem umowa kredytu, żądanie zwrotu kwot wypłaconych lub wpłaconych może wynikać z różnych przyczyn, zatem samo rozstrzygnięcie o uwzględnieniu lub oddaleniu żądania zapłaty na tle takiej umowy nie zawsze wyeliminuje wątpliwości co do jej istnienia lub treści. Taką możliwość daje natomiast rozstrzygnięcie o żądaniu ustalenia nieważności lub nieistnienia stosunku prawnego, jakim jest umowa kredytu wskutek jej upadku spowodowanego następczym powołaniem się przez kredytobiorcę – konsumenta – na niedozwolony charakter niektórych jej zapisów, względnie ustalenie, że te zapisy nie są dla niego wiążące (są bezskuteczne).

Dla rozstrzygnięcia o żądaniach powódki w pierwszej kolejności rozważyć należało, jaki jest charakter umowy podpisanej przez strony i czy wskazywane przez powódkę postanowienia miały charakter niedozwolony.

Zasadnicze postanowienia umowy w ocenie Sądu spełniają przesłanki z art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia – dalej pr. bank.) i pozwalają na uznanie jej za umowę kredytu bankowego. Znane są bowiem strony umowy, kwota i waluta kredytu (55.995,52 CHF), cel, na jaki został udzielony (budowa lokalu mieszkalnego przez dewelopera, refundacja zaliczki zapłaconej przez powódkę oraz wykończenie lokalu mieszkalnego), zasady i termin jego spłaty (ratalnie), wysokość oprocentowania i zasady jego

zmiany (suma stałej marży i zmiennej stopy referencyjnej) oraz inne niezbędne warunki wynikające z art. 69 ust. 2 powołanej ustawy.

Oceny postanowień ww. umowy nie zmienia okoliczność, że kwota udzielonego kredytu została określona i poddana oprocentowaniu w walucie szwajcarskiej, a miała być wypłacona i spłacana w walucie polskiej. Zgodnie z art. 358 § 1 k.c., w jego brzmieniu w dacie zawierania umowy, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie. Już w tej dacie art. 69 ust. 2 pkt 2 pr. bank. przewidywał możliwość zawierania umów kredytu ze wskazaniem waluty obcej, zaś wyjątek dopuszczający tego typu umowy z udziałem banków wynikał z obowiązujących wówczas przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (pr. dewiz.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 3 pr. dewiz. oraz art. 1 i 2 pkt 18 pr. dewiz. Dokonywanie obrotu dewizowego przez banki było dozwolone m.in. wówczas, gdy dotyczyło zawarcia umowy lub dokonania innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować dokonywanie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami rozliczeń w walutach obcych albo przeniesienie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami własności wartości dewizowych, a także wykonywania takich umów lub czynności.

Nie ulega wątpliwości, że postanowienia umowy zawartej przez strony przewidywały rozliczenia kredytu w walucie szwajcarskiej, jak również wypłatę w PLN oraz spłatę w PLN po dokonaniu przeliczenia raty z (...). Tym samym umowa stron mogła powodować rozliczenia w walutach obcych i przenoszenie własności wartości dewizowych, a zatem mieściła się w ramach ustawowego zezwolenia, stanowiącego jednocześnie wyjątek od zasady wyrażonej w art. 358 § 1 k.c.

Powódka wniosła o udzielenie jej kredytu w kwocie 140.000 zł, ale określonego w walucie szwajcarskiej. Jak już wskazano, w umowie wyraźnie określono, że wypłata kredytu nastąpi wyłącznie w złotych (§ 1 ust. 4). Spłata kredytu wyrażonego w (...) mogła natomiast następować wyłącznie w złotych (§ 11 ust. 2 umowy, zeznania powódki k. 425v). Powódka E. D. opisując kwestie związane z zawarciem umowy zeznał, że „Nie informowano mnie aby istniała możliwość wypłaty kredytu bezpośrednio w (...). Nie informowano mnie też o możliwości spłaty w kredytu bezpośrednio w (...).”

Oznaczałoby to, że walutą zobowiązania kredytowego był frank szwajcarski (...), jednak walutą jego wykonania – zgodnie z treścią umowy – miała być waluta polska (PLN).

Istota umowy sprowadzała się zatem do zobowiązania Banku, że postawi do dyspozycji kredytobiorcy pewną kwotę w PLN, która w dacie wypłaty stanowić miała równowartość kwoty wyrażonej dokładnie w (...), zaś powódka zobowiązała się spłacać w PLN równowartość rat kredytu wyrażonych w (...) według wartości takiej raty na dzień spłaty.

Umowa stron zawiera zatem elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego i jako takie stanowią jej w pełni dopuszczalny oraz akceptowany przez ustawodawcę wariant. O akceptacji takiej świadczy nadto wyraźne wskazanie tego rodzaju kredytów (denominowanych) w treści art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 prawa bankowego oraz wprowadzenie art. 75b prawa bankowego, na podstawie nowelizacji tej ustawy, które to zmiany weszły w życie z dniem 26 sierpnia 2011 r. Umowa taka jest nadto dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Istota umowy stron polegała bowiem na stworzeniu przez Bank możliwości wykorzystania przez powódkę równowartości określonej kwoty pieniędzy z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie takiej równowartości, przy czym miernikiem tych wartości pozostawać miał kurs waluty szwajcarskiej do waluty polskiej. Zauważyć trzeba, że ryzyko zmiany kursu waluty przyjętej jako miernik wartości świadczenia z zasady może wywoływać konsekwencje dla obu stron – w przypadku podwyższenia kursu podwyższając wartość kredytu w PLN, którą miał oddać do dyspozycji Bank, a nadto podwyższając jego wartość, którą miał spłacać kredytobiorca, a w przypadku obniżenia kursu - obniżając wysokość tych świadczeń. W konsekwencji trudno uznać, aby konstrukcja umowy kredytu denominowanego w walucie obcej, a realizowanego w walucie polskiej, była w swej zasadzie sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Ryzyko takiego ukształtowania stosunku prawnego obciąża bowiem obie strony.

Niemniej, wskazany mechanizm obliczania wzajemnych zobowiązań w sposób określony w umowie stron wymaga oceny w aspekcie sposobu ustalania kursu waluty niezbędnego do tych operacji, gdyż powódka podniosła zarzut, że postanowienia umowy w tym zakresie mają charakter niedozwolony.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszając jego interesy, nie są wiążące, jeżeli nie zostały uzgodnione indywidualnie. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Zgodnie z utrwalonym już orzecnictwem „wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść”, przy czym uznanie, że treść danego postanowienia umownego została indywidualnie uzgodniona wymagałoby wykazania, że „konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego”, a „konkretny zapis był z nim negocjowany” (wyrok SA w Warszawie z 14 czerwca 2013 r. w sprawie VI ACa 1649/12 ; wyrok SA Warszawa z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie VI ACa 1276/11, wyrok SA w Poznaniu z 6 kwietnia 2011 r. w sprawie I ACa 232/11).

W związku ze stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ((...)), zajęтым w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie (...) na tle wykładni dyrektywy (...), i podtrzymanym tam poglądem dotyczącym natury klauzul wymiany (czyli dotyczących kursów walutowych stosowanych do rozliczeń umów kredytowych), które wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, określają faktycznie główny przedmiot umowy (pkt 44 powołanego wyroku), należy przyjąć, że postanowienia umowy stron w tym zakresie, jeżeli nie zostały sformułowane jednoznacznie, podlegają kontroli w celu stwierdzenia, czy nie mają charakteru niedozwolonego (art. 385⁽¹⁾ § 1 zd. drugie k.c.). W przypadku uznania ich za niedozwolone, a tym samym za niewiążące kredytobiorcę, który zawiera umowę jako konsument, konieczne staje się również rozważenie skutków tego stanu rzeczy.

Nie ulega wątpliwości, że powódka zawarła umowę jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Okoliczność ta nie była kwestionowana przez pozwanego na żadnym etapie postępowania. W konsekwencji należy dokonać oceny postanowień dotyczących kursów używanych do przeliczenia zobowiązań stron w ramach umowy. Ich istota sprowadza się do wskazania, że wysokość zobowiązań wynikających z umowy będzie wielokrotnie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty. Bezsposornie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób, gdyż umowa w tym względzie odsyła tylko do „Tabeli kursów” definiowanej jako tabela banku. Oznacza to, że zgodnie z umową Bank miał całkowitą swobodę w zakresie ustalania kursu waluty. Ponadto nie ulega wątpliwości, że zarówno wniosek kredytowy, jak i umowa stron stanowiły wzorce stosowane w Banku. Układ wniosku i umowy wskazuje, że kredytobiorca mógł określić potrzebną mu kwotę w PLN, wybrać inną walutę kredytu, określić przeznaczenie kredytu, uzgodnić okres kredytowania, sposób zabezpieczenia, wskazać rachunki do wypłaty i spłaty kredytu. Nie ma jednak podstaw do przyjęcia, że pozostałe postanowienia i oświadczenia były możliwe do wynegocjowania. Do tego byłoby bowiem konieczne wykazanie, że kredytobiorca miał realny wpływ na kształt każdego z tych postanowień, czyli przedstawiono mu możliwość jego zmiany, z której zrezygnował. Taka okoliczność nie wynika natomiast z zeznań powódki co oznacza, że postanowienia w zakresie kursów wymiany stosowanych w Tabeli nie były uzgodnione indywidualnie w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c.

Nie sposób przy tym przyjąć, że takie uzgodnienie nastąpiło w wyniku wskazania rachunku do obsługi kredytu prowadzonego w PLN. Wskazanie takie w żaden sposób nie odnosi się bowiem do kursu, który miałby być przyjmowany do rozliczenia kredytu.

Brak jest dowodu, aby powódka została poinformowana, w jaki sposób te kursy i ta tabela jest kształtowana i świadoma tego wyraziła zgodę na ich stosowanie. Powódka zeznała że „Nie poinformowano mnie w jaki sposób będzie ustalany kurs (...) i będzie to przeliczane.(...) Nie tłumaczono mi tego jak bank będzie liczył i przeliczał kredyt. Nie

tłumaczono mi jak bank będzie ustalał swoje kursy sprzedaży i kupna. Nie tłumaczono mi na czym polega spread. Nie było negocjacji, ja otrzymałam tylko jedną ofertę banku. Poinformowano mnie, że tylko taki kredyt mogę otrzymać i że to jest albo ten albo żaden.(...) Nie wiem jak bank to przelicza i ustala kursy. Nie jestem w stanie również wyliczyć ile zostało mi do końca kwoty kredytu.(...) Na żadnym z etapów zawierania umowy nie informowano mnie o poszczególnych postanowieniach umowy kredytu.(...) Nie było możliwości wzięcia umowy, żeby zapoznać się z nią w domu. ” (zeznania powódki k. 425v - 426).

W ocenie Sądu nie doszło zatem do indywidualnego uzgodnienia wszystkich postanowień umowy. Dla wykazania takiego faktu konieczne byłoby bowiem udowodnienie nie tyle, że powódka miała możliwość formułowania pytań i negocjacji, lecz że taka możliwość była jej realnie przedstawiona w odniesieniu do poszczególnych postanowień i świadomie z niej zrezygnowała, a tego pozwany nie udowodnił.

W konsekwencji, w ocenie Sądu nie ma podstaw do przyjęcia, że postanowienia umowy w zakresie mechanizmu ustalania kursu waluty, wyznaczającego wysokość zobowiązania powódki względem pozwanego, a tym samym i wysokość świadczenia głównego banku, zostały w przypadku umowy stron uzgodnione indywidualnie. Jako że powódka wskazywała, że te postanowienia są niedozwolone, należało rozważyć, czy – skoro dotyczą głównego przedmiotu umowy – są wystarczająco jednoznaczne i czy wynikające z nich prawa lub obowiązki stron zostały ukształtowane sprzecznie z dobrymi obyczajami lub w sposób rażąco naruszający interesy powódki jako konsumenta. Odwołują się one do tabeli, co do której wskazano jedynie, że chodzi o tabelę obowiązującą w banku, bez wskazania, w jaki konkretnie sposób jest ona ustalana i jak ustalane są umieszczone tam kursy walut. To zaś nie pozwala na jednoznaczne określenie zakresu tych postanowień i konsekwencji płynących dla kredytobiorcy. Nie można uznać, aby tak sformułowane postanowienia były wystarczające jednoznaczne. Kwestionowane postanowienia umowy wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu, którą należy wypłacić w PLN oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN. Zważywszy, że sposób ustalania tych kursów nie został określony w umowie, oznacza to, że mógł on być wyznaczane jednostronnie przez Bank, czego nie zmienia okoliczność, że w pewnym zakresie mógł też doznawać ograniczeń ze strony regulatora rynku, czy z uwagi na sytuację gospodarczą, gdyż kredytobiorca nie miał na to żadnego wpływu. Na tle tak ukształtowanych postanowień dotyczących kursu waluty, która ma być miernikiem waloryzacji (przeliczania) zobowiązań wynikających z umów kredytu bankowego utrwalony jest już pogląd, że mają one charakter niedozwolony, gdyż są „nietransparentne, pozostawiają pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron” (uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 382/18). Wysokość kredytu wyrażonego w walucie obcej do wypłaty w walucie polskiej, a następnie wysokość, w jakiej spłaty w walucie polskiej, będą zaliczane na spłatę kredytu wyrażonego w walucie obcej, zależą bowiem wyłącznie od jednej ze stron umowy. Powyższe oznacza, że po zawarciu umowy powódka miała ograniczoną możliwość przewidzenia wysokości kwoty, jaka zostanie jej wypłacona (Bank miał na to kilka dni roboczych, w trakcie którym mógł zmienić swój kurs), a następnie wysokości zadłużenia w PLN, skoro kursy wymiany w toku dalszego wykonywania umowy określić miał Bank. Pozwany mógł zatem w sposób dowolny kształtować wysokość swojego zobowiązania do wypłaty kwoty kredytu, jak również wysokość zobowiązania kredytowego w toku spłaty kredytu. Tym samym uzyskał też narzędzie do potencjalnego zminimalizowania niekorzystnych dla siebie skutków zmiany kursów na rynku międzybankowym lub zmian w zakresie oprocentowania (obniżka stopy bazowej), gdyż teoretycznie mógł je rekompensować zmianami kursu przyjętego do rozliczenia kredytu.

W ocenie Sądu przyznanie sobie przez pozwanego we wskazanych postanowieniach jednostronnej kompetencji do swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy prowadzi do wniosku, że była ona sprzeczna z dobrymi obyczajami i naruszała rażąco interesy kredytobiorcy w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę zawarcia umowy (art. 385² k.p.c. – uchwała SN z 20 czerwca 2018 r. w sprawie III CZP 29/17). Takie rozwiązania dawały Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na kredytobiorcę całego ryzyka wynikającego ze zmiany kursów waluty i pozostawiały mu całkowitą swobodę w zakresie ustalania wysokości jego zadłużenia przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia spłaty kredytu.

Dodatkowo wskazać należy, że swobodę ustalania kursu przez Bank eliminować by mogła jedynie możliwość wypłaty kredytu w walucie kredytu oraz spłaty w tej walucie, gdyż do wszystkich pozostałych walut Bank miał prawo stosować własny kurs. Oznacza to również, że możliwość spłaty w walucie kredytu nie przywracała wystarczająco nierównowagi między stronami wynikającej z tego, że na etapie wypłaty kredytu, którego wysokość określono w (...), ale wypłata miała nastąpić wyłącznie w PLN, wysokość wypłacanego kredytu w PLN ostatecznie zależała zawsze od decyzji Banku w ramach tabeli.

W świetle powyższych okoliczności przyjąć należy, że postanowienia uprawniające Bank do jednostronnego i nieskrępowanego ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia umowy stron należy uznać za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. Nie ma znaczenia, czy z możliwości dowolnego kształtowania kursu Bank korzystał. Dla uznania postanowienia umownego za niedozwolone wystarczy bowiem taka jego konstrukcja, która prowadzi do obiektywnej możliwości rażącego naruszenia interesów konsumenta, przy czym zgodnie z art. 385² k.c. ewentualna abuzywność postanowień umowy podlega badaniu na datę jej zawarcia z uwzględnieniem towarzyszących temu okoliczności i innych umów pozostających w związku z umową objętą badaniem (uchwała SN z 20 czerwca 2018 r. w sprawie III CZP 29/17).

Skoro zatem dla oceny abuzywności zapisów umów istotny jest stan z daty ich zawarcia, to bez znaczenia dla tej oceny pozostaje, w jaki sposób pozwany wykonywał lub wykonuje umowę, w szczególności to, w jaki sposób ustalał, czy też ustala swoje kursy, czy odpowiadały one kursom rynkowym, w jaki sposób pozyskiwał środki na prowadzenie akcji kredytowej i w jaki sposób księgował, czy też rozliczał te środki oraz środki pobrane od kredytobiorcy.

Podsumowując, w ocenie Sądu wskazane wyżej postanowienia umowy dotyczące stosowania dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalone przez jedną ze stron umowy (Bank) nie zostały uzgodnione indywidualnie i kształtowały zobowiązania powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, a zatem miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powódki. Wylimitowanie wskazanych zapisów przy zachowaniu postanowień dotyczących określenia kwoty kredytu w (...) oznaczałoby, że kwota kredytu powinna zostać przeliczona na PLN, a powódka w terminach płatności kolejnych rat powinna spłacać raty w PLN, przy czym żadne postanowienie nie precyzowałoby kursu, według którego miałyby nastąpić takie rozliczenia. Nie ma przy tym możliwości zastosowania w miejsce wylimitowanych postanowień żadnego innego kursu waluty.

Zgodnie z wiążącą wszystkie sądy Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy (...)dokonaną przez (...) w powołanym już wyżej wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie (...):

- a) w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy (którą implementowały do polskiego porządku prawnego przepisy art. 385¹ i nast. k.c.), skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następczo je zaakceptuje,
- b) w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym albo przepisem, który można by zastosować za zgodą stron, o ile brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi (pkt 48, 58 i nast. wyroku (...)),
- c) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, nie mających charakteru dyspozytywnego, gdyż spowodowałoby to twórczą interwencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów zamierzoną przez strony, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów (dotyczy m.in. art. 56 k.c., art. 65 k.c. i art. 354 k.c. - por. w szczególności pkt 57-62 wyroku (...)),

d) w przypadku ustalenia, że wyeliminowanie postanowień niedozwolonych powoduje zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy, nie ma przeszkód, aby przyjąć, zgodnie z prawem krajowym, że umowa taka nie może dalej obowiązywać (por. w szczególności pkt 41-45 wyroku (...)),

e) nawet jeżeli skutkiem wyeliminowania niedozwolonych postanowień miałyby być unieważnienie umowy i potencjalnie niekorzystne dla konsumenta następstwa, decyzja co do tego, czy niedozwolone postanowienia mają obowiązywać, czy też nie, zależy od konsumenta, który przed podjęciem ostatecznej decyzji winien być poinformowany o takich skutkach (por. w szczególności pkt 66-68 wyroku (...)).

Wskazać przy tym trzeba, że ani prawo unijne, ani prawo polskie nie wymaga, aby w związku z zastrzeżeniem klauzuli abuzywnej konsument bezwzględnie uzyskał możliwość powołania się na nieważność całej umowy (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie (...), J. P. i V. P. przeciwko SOS financ spol. sr.o., (...)-144, pkt 33). Brak możliwości stosowania norm o charakterze ogólnym nie pozwala na sięgnięcie do domniemanej woli stron lub utrwalonych zwyczajów (art. 65 k.c. i art. 56 k.c.), które w odniesieniu do innych stosunków prawnych pozwalałyby na ustalenie wartości świadczenia określonego w walucie obcej np. przez odniesienie się do tej waluty według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski lub innych kursów wskazywanych przez strony w umowie. Nie ma zwłaszcza możliwości sięgnięcia po przepis art. 358 § 2 k.c., który posługuje się kursem średnim NBP w przypadku możliwości spełnienia świadczenia wyrażonego w walucie obcej. Po pierwsze, świadczenie obu stron było wyrażone w walucie polskiej (wyplata kredytu i jego spłata następowały bowiem w PLN, a (...) był tylko walutą indeksacyjną). Po drugie, wspomniany przepis nie obowiązywał w dacie zawarcia umowy (wszedł w życie z dniem 24 stycznia 2009 r.), zaś uznanie pewnych postanowień umownych za niedozwolone skutkuje ich wyeliminowaniem z umowy już od daty jej zawarcia, co czyni niemożliwym zastosowanie przepisu, który wówczas nie obowiązywał. Nawet gdyby uznać, że art. 358 § 2 k.c. mógłby być stosowany do skutków, które nastąpiły po dacie jego wejścia w życie, to nadal brak byłoby możliwości ustalenia kursu, według którego należałoby przeliczać zobowiązania stron sprzed tej daty, czyli przede wszystkim ustalić wysokości zadłużenia w (...) po wypłacie kredytu.

W ocenie Sądu eliminacja postanowień określających kurs wymiany i brak możliwości uzupełnienia umowy w tym zakresie skutkuje obiektywnym brakiem możliwości jej wykonania przez obie strony zgodnie z jej istotą, tj. jako umowy kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 pr. bank. umowa kredytu polega bowiem na tym, że Bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Po wyeliminowaniu z umowy stron postanowień dotyczących kursów wymiany, wiadomo jedynie, że Bank zobowiązuje się postawić do dyspozycji kredytobiorcy równowartość określonej kwoty franków szwajcarskich w złotych polskich, lecz nie wiadomo, jak ma być ustalona ta równowartość (według jakiego miernika). Podobnie nie wiadomo, jaką kwotę powinni zwrócić kredytobiorcy, która miałaby być równowartością rat określonych w (...). Nie eliminuje tego możliwość przewalutowania kredytu, bowiem nadal nie będzie wiadomo na podstawie jakiego kursu powinna zostać dokonana zmiana waluty kredytu - zarówno kwoty udzielonego kredytu oraz spłaty. W konsekwencji nie da się ustalić kwoty kredytu w walucie wykonania zobowiązania, a brak jednoznacznego określenia kwoty kredytu udostępnianego i podlegającego zwrotowi (czy to w postaci ściśle określonej kwoty, czy to przez ściśle i jednoznaczne określenie parametrów do jej ustalenia - np. kursu wymiany) oznacza brak jednego z przedmiotowo istotnych elementów umowy kredytu wskazanych w art. 69 pr. bank. Brak jednego z takich elementów oznacza, że umowa jest niezgodna z art. 69 pr. bank. i tym samym sprzeczna z prawem i z tego względu nieważna (art. 58 k.c.). Nieważność umowy oznacza, że nie istnieje stosunek zobowiązaniowy między stronami, jaki miałby powstać w wyniku jej zawarcia.

Z podanych przyczyn, na podstawie art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) w związku z art. 58 § 1 k.c. i art. 69 pr. bank, powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu hipotecznego denominowanego nr (...) należało uwzględnić, o czym Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

Z uwagi na powyższe w oparciu o art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 62.546,19 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od ww. kwoty od dnia 12 października 2020 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

Zgodnie z poglądem przyjętym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7.05.2021 r. w sprawie III CZP 6/21, w przypadku następczej nieważności umowy kredytowej po obu jej stronach powstają odrębne roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie spełnionych. Ostatecznie zatem świadczenia te podlegają zwrotowi niezależnie od siebie, bez konieczności badania z urzędu, czy ich wzajemna wysokość prowadzi do powstania stanu wzbogacenia, który byłby miarą zwrotu różnicy między tymi świadczeniami. Sąd Najwyższy nadał wskazanej uchwale moc zasady prawnej, co oznacza, że będzie ona stosowana przez ten sąd również w innych sprawach.

Bezzasadne byłoby przy tym powoływanie się na przez Bank na brak obowiązku zwrotu świadczenia z uwagi na przepisy art. 411 k.c., gdyż w pkt. 1 tej regulacji wyraźnie wskazano, że nie dotyczy on sytuacji, w której zwrot ma dotyczyć świadczenia spełnionego m.in. w wykonaniu nieważnej czynności prawnej – jak w sprawie niniejszej.

Strona powodowa spłacając kredyt nie spełniała również świadczeń z tytułu umowy przed nadejściem terminu ich wymagalności (art. 411 pkt 4 k.c.), skoro z uwagi na nieważność umowy nie była zobowiązana do takich spłat, a co najwyżej do zwrotu świadczenia nienależnego, jakim stała się wypłacona im kwota kredytu.

Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca proces jest zobowiązana do zwrotu kosztów stronie wygrywającej.

Koszty procesu po stronie powódki obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (1.000 zł), opłatę za pełnomocnictwo (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (adwokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5.400 zł).

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.417 zł, o czym orzekł jak w punkcie III wyroku.